

Yhteysviranomaisen lausunto Turvesuo-Isosuo turvetuotantohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

3.7.1998

Dno: 0598R0001-53

VAPO Oy
Itä-Suomen tulosityksikkö
PL 1277
70101 KUOPIO

Viite Kirjeenne 28.4.1998

Asia: Yhteysviranomaisen lausunto Turvesuo-Isosuo turvetuotantohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

VAPO Oy on saattanut Etelä-Savon ympäristökeskukselle osoittamallaan kirjeellä 28.4.1998 vireille ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (468/94) mukaisen hankkeen, joka koskee turvetuotannon aloittamista Isosuo-Turvesuo turvetuotantoalueella Virtasalmen ja Haukivuoren kunnissa. Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma ympäristövaikutusten arvioinnissa tarvittavista selvityksistä.

Yhteysviranomaisena hankkeessa toimii Etelä-Savon ympäristökeskus.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, joka tulee myöhemmin julkiseen käsittelyyn.

Hanke ja sen vaihtoehdot

Hankkeen lähtökohtana on turvetuotannon valmistelu ja sen jälkeen tuotannon aloittaminen 262 hehtaarin suuruisella turvetuotantoalueella. Tuotannon lisäksi alueelle suunnitellaan teitä, varasto-alueita sekä vesiensuojelujärjestelmiä. Suunnitteluprosessin aikana tarkastellaan vaihtoehtoisia vesiensuojelumenetelmiä sekä vesien johtamisreittejä. Reiteistä tarkastellaan ainakin vesien johtaminen suoraan Iso-Naakkimaan ja vesien johtaminen Iso-Naakkiman laskujokeen Sahin- eli Maurunjokeen.

0-vaihtoehto.

Yva-lain mukaisesti tarkastellaan myös vaihtoehtoa, ettei hanketta toteuteta lainkaan.

Hankkeesta vastaava

Hankkeesta vastaava on VAPO Oy.

Arviointiohjelman asiakirjat

Hankkeesta vastaava on laatinut arviointiohjelman. Siinä on kuvattu hanke sekä sen eri vaihtoehdot. Lisäksi ohjelmassa on kuvattu hankkeen toteuttamisedellytyksiä kuten tuotanto- ja vesiensuojelusuunnitelmat, tarvittavat luvat ja niihin rinnastettavat päätökset sekä laaditut ja suunnitellut ympäristövaikutuksia koskevat selvitykset. Edelleen ohjelmassa on esitetty YVA-menettelyn tiedotus-suunnitelma sekä hankkeen toteuttamisaikataulu.

Asiaan liittyvät muut hankkeet

Arviointiohjelman mukaan hankkeeseen ei liity muita hankkeita ja sillä on tarkoitus turvata poltto-
turvetoimitusten riittävyys Etelä-Savon energiahuollossa.

Arviointimenettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.
Arviointiprosessin päätyttyä VAPO Oy tulee hakemaan hankkeelle vesilain mukaista lupaa.

Arviointiohjelman tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomaisena toimiva Etelä-Savon ympäristökeskus on kuuluttanut arviointiohjelman nähtävillä olostä Haukivuoren kunnan, Pieksämäen maalaiskunnan ja Virtasalmen kunnan virallisilla ilmoitustauluilla 6.5-5.6.1998 välisen ajan. Arviointiohjelma on ollut nähtävillä Etelä-Savon ympäristökeskuksessa sekä Pieksämäen seudun terveydenhuollon kuntayhtymän ympäristöterveyden toimistossa.

Kuulutus arviointiohjelman nähtävillä olostä julkaistiin 5.5.1998 Länsi-Savo-sanomalehdessä sekä 6.5.1998 Pieksämäki-sanomalehdessä.

Hanketta ja ympäristövaikutusten arviointia koskeva yleisötilaisuus pidettiin SAXO Oy:n ruokalassa Loukolammilla 12.5.1998. Yleisötilaisuudessa oli paikalla noin 30 hankkeesta kiinnostunutta kansalaista.

Lausunnot ja mielipiteet

Etelä-Savon ympäristökeskus on pyytänyt arviointiohjelmasta lausunnot seuraavilta tahoilta: Haukivuoren, Pieksämäen maalaiskunnan ja Virtasalmen kunnanhallitukset, Pieksämäen seudun terveydenhuollon kuntayhtymän ympäristöterveys, Etelä-Savon maakuntaliitto, Ratahallintokeskus, Itä-Suomen lääninhallitus/sosiaali- ja terveystoimi, Etelä-Savon TE-keskus sekä Pieksämäen seudun luonnonyhdistykset ry. Lausuntopyynnöissä ja kuulutuksissa pyydettiin kannanotot arviointiohjelmasta toimittamaan Etelä-Savon ympäristökeskukseen 5.6.1998 mennessä. Ympäristökeskukseen toimitettiin kaikkiaan 9 lausuntoa ja 29 mielipidettä.

Lausunnoissa tuotiin esiin mm. seuraavaa:

Pieksämäen seudun terveydenhuollon kuntayhtymän hallitus piti tärkeänä selvittää tämän hankkeen merkitystä koko Etelä-Savon ja myös koko valtakunnan turvetuotannolle. Lisäksi hallitus piti tärkeänä selvittää hankkeen vaiheittain toteutusta, jolloin vain osa suunnitellusta tuotantoalasta olisi yhtä aikaa tuotannossa. Vesienjohtamisvaihtoehtona tulisi tarkastella myös vesien ohjaamista Kantalan tien eteläpuolella sijaitsevalle suolle puhdistamista varten. Lisäksi korostettiin melun ja pölyn leviämisen riittävän kattavaa selvittämistä sekä Iso-Naakkiman huonoa jätevesien vastaanottoa järven mataluuden ja muualta valuma-alueelta tulevan kuormituksen vuoksi.

Haukivuoren kunnanhallitus yhtyy Pieksämäen seudun terveydenhuollon kuntayhtymän lausunnossa esitettyihin vaatimuksiin.

Pieksämäen maalaiskunnan kunnanhallitus yhtyy Pieksämäen seudun terveydenhuollon kuntayhtymän lausunnossa esitettyihin vaatimuksiin.

Virtasalmen kunnanhallitus yhtyy Pieksämäen seudun terveydenhuollon kuntayhtymän lausuntoon sekä esittää lisäksi, ettei Iso-Naakkimaan sen mataluuden ja huonon jätevesien vastaanottokyvyn vuoksi tule johtaa turvetuotannon jätevesiä. Muut vesien johtamisvaihtoehdot tulee selvittää sekä käyttää parasta käyttökelpoista tekniikkaa jätevesien puhdistamiseksi. Melu- ja pölyhaitat tulee myös selvittää riittävän kattavasti. Edelleen kunnanhallitus esittää, että ympäristövaikutukset tulee selvittää erikseen ojitus- ja rakentamisvaiheen aikana, tuotantovaiheessa sekä käytön jälkeisenä aikana.

Etelä-Savon maakuntaliiton maakuntahallitus piti lausunnossaan tärkeänä tutkia yhtenä vaihtoehtona turve-energian korvaamista puuenergialla Etelä-Savon energiahuollossa. Samoin pidettiin tärkeänä tutkia vaihtoehtona muiden jo ojitettujen soiden käyttöönottoa korvaamaan nyt tarkastelussa olevat osin luonnontilaiset Iso- ja Turvesuo. Ilmapäästöjen osalta tulisi maakuntahallituksen mielestä tarkastella myös turvetuotannon aiheuttamia hiilidioksidipäästöjä ja sitä, miten hanke palvelee Suomen tavoitteita hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi. Edelleen maakuntahallitus katsoi, että ohjelmasta puuttuvat arviot sosiaalisista sekä terveys- ja taloudellisista vaikutuksista. Ne tulisi lisätä arviointiin. Myös seurannan lisäämistä ohjelmaan esitettiin.

Ratahallintokeskus esitti, että turvetuotannon aiheuttaman pölyn vaikutukset rataliikenteeseen ja rataan sekä mahdollisuudet haitan minimoimiseksi tulee selvittää arvioinnin yhteydessä.

Etelä-Savon TE-keskus painotti lausunnossaan vaikutusalueen kalataloudellisten vaikutusten selvittämistä. Selvityksissä tulisi ilmetä ainakin käytetyt pyyntimuodot, saaliin määrä ja koostumus, sekä kalastajien määrät ja käytetyt pyyntiajat ja niiden jakautuminen. Lisäksi TE-keskus esitti, että kala- ja rapukantojen tila olisi selvitettävä ohjelmassa esitettyä tarkemmin. Rapukannat tulisi selvittää koeravustuksin ja kalasto sähkökalastuksin etenkin lohikalojen poikastuotantoon soveltuvilla virta-alueilla.

Itä-Suomen lääninhallitus painotti lausunnossaan erityisesti ihmisen terveyteen, elinoloihin ja viihtyisyyteen liittyvien seikkojen vähäistä painoarvoa ohjelmassa. Ohjelmaan tulisikin lisätä selvitykset uimavesistä ja niin laadusta vedenoton lisäksi, samoin vaikutukset myös vesistöjen muuhun virkistyskäyttöön kuin kalastukseen. Edelleen selvityksiin tulisi lisätä liikenteen melu ja sille altistuva asutus, myös vapaa-ajan asutus ja liikenteen vaikutukset asutukseen.

Pieksämäen seudun luonnonystävät ry painotti lausunnossaan, ettei vielä ojitamattomia soita tule ottaa turvetuotantoon, vaan tuotanto tulee ohjata ojitetuille, mutta metsätalouteen soveltumattomille soille. Luonnonystävien mukaan Iso-Naakkima on virkistys- ja luonnonarvoiltaan niin arvokas vesistö, ettei siihen saa missään tapauksessa johtaa turvetuotannon valumajätevesiä. Järven virkistys- ja luontoarvojen romahtaminen aiheuttaisi käyttäjilleen niin suuret taloudelliset menetykset, etteivät turvetuotannon hyödyt mitenkään pystyisi korvaamaan niitä. Luonnonystävät esitti edelleen, että arvioinnin lähtökohdaksi (vesistövaikutusten osalta) tulee ottaa muiden tuotantoalueiden päästöarvot. Edelleen arviointi tulee ulottaa kattamaan myös hankkeen yhteiskunnalliset vaikutukset. Arviointimittareina tulee käyttää luonnonystävien mukaan sen massakärsimyksen määrää, mikä syntyy ranta-asukasperheiden menettäessä ison osan virkistystarpeisiinsa tekemiensä elämänsijoitusten arvosta. Lopuksi lausunnonantaja esittää, että ympäristökeskus hylkäisi arviointiohjelmaehdotuksen.

Yksityisten ja yhteisöjen mielipiteissä tuotiin esiin seuraavia seikkoja:

Yleistä

Arviointiohjelman nähtävilläoloaika ja lausuntoaika (31 vrk) pidettiin lyhyenä ja asian tiedottamista (lehtikuulutus kahdessa lehdessä ja kuntien ilmoitustauluilla) puutteellisena. Alueen asukkaat ja kesämökkiläiset sekä alueen matkailuyrittäjät esittivät yleisesti huolestumisensa hankkeen vaikutuksista varsinkin Iso-Naakkiman veden laatuun sekä sen laskujokiin aina Kyyvettä myöten.

Muutamissa kannanotoissa pidettiin laadittua arviointiohjelmaa siinä määrin puutteellisena ja YVA-lain ja -asetuksen vastaisena, että se tulisi palauttaa täydennettäväksi ja uudelleen nähtäväksi. Perusteluina puutteellisuudelle esitettiin mm. seuraavia seikkoja:

Ohjelma on vaikeaselkoinen, eikä siten anna tavalliselle kansalaiselle mahdollisuutta ymmärtää, mistä on kysymys.

Ohjelmassa on kerrottu väärin, mihin seikkoihin kansalaiset voivat arviointiohjelmavaiheessa ottaa kantaa.

Ohjelmassa ei ole esitetty informatiivista kuvausta YVA-prosessista, mikä vaikeuttaa merkittävästi kansalaisten vaikutusmahdollisuutta asiaan.

Ohjelmassa on esitetty hankkeen hyötyjä, mutta ei haittoja.

Liittymistä muihin hankkeisiin, kuten missä poltto tapahtuu ja mitä teitä kuljetuksiin tarvitaan, ei ole esitetty.

Ohjelmassa ei ole esitetty riittävässä määrin vaihtoehtoja ja vaikutusalueiden

rajausta puuttuu. Ilman selkeästi esitettyjä vaihtoehtoja ja vaikutusalueiden rajausta (mm. karttaesitys) kansalaiset eivät voi ottaa kantaa asiaan.

Ohjelmasta puuttuu tiedotussuunnitelma.

Turvetuotantoalueeksi suunniteltu alue on läheisen Kantalan ala-asteen luonnontiedon opetuksessa käyttämä merkittävä tutustumiskohde, mistä syystä sitä ei tulisi ottaa turvetuotantoalueeksi. Vaihtoehdot Lähes kaikissa kannanotoissa vastustettiin vesien johtamista Iso-Naakkimaan.

Vesien puhdistamisessa ei tule pitäytyä vanhoihin 80-luvulla käytössä olleisiin menetelmiin, vaan tulee käyttää parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Vesien johtamisen suoraan Sahijokeen katsottiin eräässä kannanotossa aiheuttavan vettymishaittoja sekä pelto- että metsämaalle, minkä perusteella vaihtoehto tulisi hylätä.

Muutamissa kannanotoissa katsottiin, että vaihtoehtoina tulisi tarkastella myös turpeella tuotetun energian korvaamista puuhakkeella tuotetulla energialla.

Yhtenä vaihtoehtona tulisi tarkastella vesien johtamista Kantalantien länsipuolella sijaitsevalle suo-alueelle puhdistettavaksi.

Ympäristövaikutukset tulee selvittää hankkeen eri vaiheissa, kuten ojitusvaihe, rakentamisvaihe, tuotantovaihe ja käytön jälkeinen vaihe, koska ympäristövaikutukset vaihtelevat merkittävästi eri vaiheissa.

Melu-, pöly- ja liikennevaikutukset

Melu- ja pölyhaittaa pidettiin merkittävänä ja niiden katsottiin etenevän varsinkin avoimella järven-
selällä varsin pitkälle. Haittaa pölystä voi aiheutua mm. pyykinkuivaukseen.

Melun osalta esitettiin vaatimus selvittää melun leviämistä melulaskelmin ja -mallein.

Pölyn osalta esitettiin vaatimus leviämismittausten tekemisestä.

Liikenteen solmu- ja ongelmakohdat sekä liikenneturvallisuusasiat esitettiin selvitettäväksi.

Vaikutukset veden laatuun ja virtaamiin

Iso-Naakkima on matala varsinkin eteläosistaan ja kestää huonosti turvetuotannon valumavesiä.

Iso-Naakkima on yksi Suomen harvoista meteoriitin törmäyksen aiheuttamista kraaterijärvistä, jonka arvo tutkimuksellisesti ja muutoinkin on merkittävä.

Naarajoki, johon vedet Iso-Naakkimasta Sahjoen kautta laskevat, on ehdolla Suomen yhdeksi NATURA-kohteeksi, minkä vuoksi koko vesistöaluetta tulee pitää erityisen tärkeänä ja suojella kaikelta ylimääräiseltä kuormitukselta.

Happamien suovesien pelättiin turvetuotannon vaikutuksesta lisääntyvän ja vaikuttavan haitallisesti Iso-Naakkiman koko ekosysteemiin.

Mielipiteissä kannettiin huolta vesistövaikutusten leviämisestä aina Kyyveteen asti.

Suon ojittaminen vaikuttaa alueen hydrologiaan kasvattaen kokonaisvirtaamia, kesän alivalumia ja sateista johtuvia ylivalumia. Nämä puolestaan lisäävät kiintoaineen ja happea kuluttavan kuormituksen kulkeutumista turvetuotantoalueelta alapuoliseen vesistöön aiheuttaen lajimuutoksia pohja-eläimissä, eläin- ja kasviplanktonissa, ravuissa, kaloissa jne. Vaikutukset voivat ilmetä myös pää-
lyslävästön kasvuna, pyydysten limoittumisena, kalastuksen vaikeutumisena, virkistyskäyttöarvon alenemisena jne.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja eläimistöön

Alue on seudun harvoja ojitamattomia suoalueita, mistä syystä sitä ei tule ottaa turvetuotantoon.

Iso-Naakkima toimikunnan kannanoton liitteenä on KM Esa Moilasen laatima laaja ja seikkaperäinen selvitys Turve- ja Isosuon luonnonarvoista.

Vaikutukset ihmisen terveyteen ja sosiaalisiin oloihin

Iso- ja Turvesuolla on merkitystä paikallisen väestön marjastusalueena.

Ohjelmaan tulee lisätä arvio hankkeen vaikutuksista matkailuelinkeinolle (kriteerit: talous, ekologia, kulttuuri, sosiaaliset tekijät).

Naarajoki ja Kyyvesi ovat matkailullisesti kehittyvää aluetta. Erityisesti matkailuyritykset kantavat huolta hankkeen vaikutuksista matkailutuloihin ja matkailuimagoon. Vesistöhaitat tulee minimoida siten, etteivät ne ulotu Naarajokeen ja Kyyveteen.

Hankkeen toteutuminen alentaa rantakiinteistöjen arvoa ja vesistön arvoa virkistysalueena ja kalastusalueena.

Ohjelmassa ei ole esitetty, miten arvioidaan hankkeen sosiaaliset vaikutukset. Ne tulee selvittää kaikkien vaihtoehtojen osalta.

YHTEYSVIRANOMAISEN KANNANOTTO

Yleistä

Etelä-Savon ympäristökeskus pitää arviointiohjelmaa rakenteeltaan melko selkeänä ja johdonmukaisena esityksenä ja katsoo sen täyttävän YVA-laissa ja -asetuksessa arviointiohjelmalle asetetut ehdot. Kansalaisten kannalta ajatellen on asiakirjan kieliasu kuitenkin jonkin verran vaikeaselkoinen. Samoin arviointimenettelyn tarkoituksesta ja sen merkityksestä myöhemmässä lupakäsittelyssä ei arviointiohjelma YVA-menettelyyn perehtymättömälle anna selkeää kuvaa. Arviointiselostusta laadittaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota kieliasun selkeyteen sekä arviointiprosessin ja

myöhemmän lupaprosessin kuvaamiseen selkein kaavioin, jotta selostuksesta tulee tavalliselle kansalaiselle mahdollisimman ymmärrettävä asiakirja.

Arviointiohjelmasta esitetyissä kannanotoissa on jonkin verran kritisoitu sitä, ettei menettelyssä tarkastella laajemmin Etelä-Savon energiantarvetta ja mahdollisuuksia tarpeen tyydyttämiseen eri energialähteillä. Tällainen tarkastelu toisi huomattavan lisäarvon siihen, millä menetelmillä ja millä raaka-aineilla tarvittava energia tuotettaisiin ja kuinka paljon esim. energiaturvetta ja siten turvetuotantoalueita tarvittaisiin seuraavien vuosikymmenien aikana. Tällainen tarkastelun suorittamista ei kuitenkaan voida edellyttää nyt käsiteltävänä olevan hankkeen YVA-menettelyssä, vaan asia kuuluu kauppa- ja teollisuusministeriön ja sen alaisen piirihallintoviranomaisen tehtäviin.

Hankeperustelut on esitetty arviointiohjelmassa varsin yleisesti ja painottuen lähinnä hankkeesta vastaavan näkemykseen turpeen eduista ja haitattomuudesta. Arviointiselostukseen tuleekin liittää tarkemmat perustelut siitä, miksi juuri nyt tarkastelussa oleva, suurelta osalta vielä ojitattamaton suokokonaisuus, on tarpeen ottaa turvetuotantoon.

Hanke on herättänyt paikkakunnalla varsin paljon huomiota ja saanut huomattavassa määrin kritiikkiä osakseen. Tällaisessa tilanteessa Etelä-Savon ympäristökeskus hankkeen yhteysviranomaisena näkisi tarpeelliseksi eri tahoja edustavan seurantaryhmän perustamisen. Mahdollisesta perustamisesta vastaa hankkeesta vastaava eli VAPO OY. Seurantaryhmässä tulisi olla edustettuina ainakin alueen kunnat, paikallinen ympäristönsuojeluviranomainen, Itä-Suomen lääninhallitus, alueen asukkaat (Iso-Naakkima-toimikunta) ja Etelä-Savon ympäristökeskus.

Vaihtoehdot

Arviointiohjelmassa esitettyjen vaihtoehtojen lisäksi tulee huomioida seuraavaa:

Useissa sekä kirjallisissa että suullisissa kannanotoissa on esitetty turvetuotannon valumavesien johtamista tuotantoalueen länsi- ja lounaispuolella sijaitsevalle suoalueelle puhdistettaviksi. Tämän vaihtoehdon toteuttamiskelpoisuus ja mahdolliset ympäristövaikutukset tulee selvittää arvioinnin yhteydessä.

Paikallisen ympäristöviranomaisen lausunnossa on esitetty vaihtoehtona vaiheittain toteuttamista. Tämä vaihtoehto tulee selvittää arvioinnin yhteydessä.

Vesienkäsittelymenetelmiä arvioitaessa tulee ottaa huomioon, että valumavedet tulee käsitellä parasta käyttökelpoista tekniikkaa hyödyntäen.

Laaditut ja suunnitellut selvitykset

Arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi tulee arvioinnissa ottaa huomioon seuraavaa:

Turvetuotannon vaikutukset ympäristöön ovat erilaiset hankkeen eri toteutusvaiheissa. Arviointiselostuksessa tuleekin selkeästi tuoda esiin eri vaiheiden (ojitus, tuotanto ja jälkikäyttö) ajallinen kesto ja miten eri ympäristövaikutukset jakautuvat eri vaiheisiin.

Naarajoen ja Kyyveden alue on kehittyvää luonto- ja kalastusmatkailualue. Arvioinnissa tulee erityisesti tarkastella hankkeen vaikutuksia näihin elinkeinotoimintoihin.

Monissa kannanotoissa on kannettu erityistä huolta hankkeen vaikutuksista Iso-Naakkiman veden laatuun ja sitä kautta kyseisen vesistön virkistyskäyttömahdollisuuksien heikentymiseen. Huolta on kannettu erityisesti uimisesta, kalastuksesta sekä mahdollisen veden laadun heikkenemisen vaikutuksista rantakiinteistöjen arvoon. Nämä seikat tulee tarkastella arvioitaessa hankkeen sosiaalisia ja terveydellisiä vaikutuksia.

Alueen merkitys lähikoulujen luonnontiedonopetuksen tutustumiskohteena tulee ottaa huomioon arvioinnissa.

Vaikutusten arvioinnissa ja hankkeen suunnittelussa tulee lisäksi ottaa huomioon Itä-Suomen lääninhallituksen ja Etelä-Savon TE-keskuksen lausunnoissa esitetyt vaatimukset.

Melun leviämisen arviointi tulee perustua mallilaskelmiin. Lähtökohtana tulee pitää alueen arvoa virkistysalueena, jolloin melutason ohjearvoina Suomen melulainsäädännön mukaan saa häiriintyvissä kohteissa olla päiväsaikaan korkeintaan 45 dB ja yöaikaan korkeintaan 40 dB.

Lausunnon nähtävillä olo

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävillä yhdessä arviointiohjelman kanssa arviointimenettelyn ajan alkaen 06.07.1998 Etelä-Savon ympäristökeskuksessa (os. Jääkärintie 14, Mikkeli) sekä

Pieksämäen seudun terveydenhuollon kuntayhtymän ympäristöterveyden toimistossa (os. Sairaalan-
tie 14, 76150 Pieksämäki) virastojen aukioloaikoina.

Johtajan sijainen Toimialapäällikkö Pekka Häkkinen

Toimialapäällikkö Esko Vaskinen

LIITTEET Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet

SUORITEMAKSU 10 000 mk

JAKELU VAPO OY/ Itä-Suomen tulosityksikkö, PL 1277, 70101 KUOPIO

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö

Suomen ympäristökeskus

Alueelliset ympäristökeskukset

Lausunnonantajat

Iso-Naakkima-toimikunta/Niina Tarkiainen, Haapaniementie 50, 77350 MONTOLA